

ΣΗΜΕΙΑ ΣΤΙΞΗΣ

Τα σημεία στίξης παίζουν πολύ σημαντικό ρόλο στην απόδοση του νοήματος, βοηθούν στην κατανόηση του κειμένου και συμβάλλουν καθοριστικά στην ποιότητα της επικοινωνίας. Δεν χρησιμοποιούνται αυθαίρετα αλλά υπακούουν σε ορισμένους κανόνες.

Τα σημεία στίξης διακρίνονται ως προς τη λειτουργία τους σε **συντακτικά** και **σχολιαστικά**.

Τα **συντακτικά** χρησιμοποιούνται για να χωρίσουν τον γραπτό λόγο σε μέρη, συντακτικές ενότητες.

Τα **σχολιαστικά** χρησιμοποιούνται για να αποδώσουν στο γραπτό λόγο τις επιτονικές διακυμάνσεις της φωνής του ομιλητή.

<u>Συντακτικά σημεία στίξης</u>	Τελεία Άνω τελεία Διπλή τελεία Κόμμα Παύλα Διπλή παύλα Παρενθέσεις Αγκύλες Κάθετη γραμμή
--	--

<u>Σχολιαστικά σημεία στίξης</u>	Θαυμαστικό Ερωτηματικό Εισαγωγικά Αποσιωπητικά
---	---

Συντακτικά σημεία στίξης

Τελεία

Χρησιμοποιείται για να δηλώσει:

1. το τέλος μια περιόδου.
2. συντομογραφίες: Η κ. Παπαδοπούλου παρουσίασε το έργο της.
3. αριθμούς που αποτελούνται από περισσότερα από τρία ψηφία: 7.350
4. τον χωρισμό της ώρας από τα λεπτά: 9.15

Άνω τελεία

Χρησιμοποιείται για να δηλώσει:

μια παύση του λόγου που διαρκεί λιγότερο από την τελεία και περισσότερο από το κόμμα. Χρησιμοποιείται στο τέλος μιας περιόδου και στην αρχή μιας άλλης, η οποία συμπληρώνει ή διασαφηνίζει το νόημα της πρώτης: Η έκπληξη του δεν ήταν μεγάλη· περίμενε τον ερχομό της.

Η άνω τελεία καθιστά το ύφος κοφτό προσωπικό και δίνει έμφαση στο λόγο.

Διπλή τελεία

Χρησιμοποιείται για :

1. να εισαγάγει παράθεμα που περιέχει τα λόγια κάποιου, ακριβώς όπως τα είπε: Μπήκε στην αίθουσα και είπε: «Αύριο θα πάμε εκδρομή».
2. να εισαγάγει απαρίθμηση όρων: Τα μεγαλύτερα ελληνικά νησιά είναι τα εξής: η Κρήτη και η Εύβοια.
3. για να εισαγάγει την εξήγηση ή το αποτέλεσμα: δεν εργάστηκε ποτέ του. Και το αποτέλεσμα: δεν κατάφερε τίποτα.
4. να αναφέρει γνωμικό ή παροιμία.

Κόμμα

Χρησιμοποιείται:

1. ανάμεσα σε λέξεις και προτάσεις που έχουν την ίδια συντακτική λειτουργία και δεν συνδέονται μεταξύ τους: Μας πρόσφερε κρασί, ψωμί, τυρί.
2. στην κλητική προσφώνηση: Άνοιξε, Γιάννη, την πόρτα!
3. πριν και μετά τις δευτερεύουσες προτάσεις για να χωριστούν από τις κύριες : Η Ελένη ήταν χαρούμενη, επειδή έγραψε καλά στο διαγώνισμα τετραμήνου. Δε σημειώνεται κόμμα στις ειδικές, ενδοιαστικές, πλάγιες ερωτηματικές, βουλευτικές προτάσεις , όταν έχουν θέση υποκειμένου ή αντικειμένου στο ρήμα της κύριας πρότασης.
4. στις παρενθετικές φράσεις, όταν έχουν τη θέση παράθεσης ή επεξήγησης: Ο δήμαρχος της πόλης μας, ο κύριος Παπαδόπουλος, επισκέφτηκε το σχολείο μας.

Παύλα

Χρησιμοποιείται για να δηλώσει την αλλαγή προσώπου σ' ένα διάλογο.

Διπλή παύλα

Χρησιμοποιείται, όπως και η παρένθεση, για να δηλωθεί ότι η λέξη ή η φράση που βρίσκεται ανάμεσα στις παύλες έχει παρενθετικό νόημα και πρέπει να διαβαστεί σε χαμηλότερο τόνο. Ό,τι περικλείεται σε διπλή παύλα είναι συνήθως απαραίτητο για τη νοηματική πληρότητα του λόγου: Ο μαύρος χρυσός-το πετρέλαιο-ακριβαίνει συνεχώς.

Παρενθέσεις και αγκύλες

Χρησιμοποιούνται για να περιλάβουν παραπομπές, πηγές παραθεμάτων, μια λέξη ή μια φράση που επεξηγεί ή συμπληρώνει τα προηγούμενα και η οποία θα μπορούσε να παραλειφθεί χωρίς ν' αλλάξει το συνολικό νόημα της περιόδου: Οι θεωρητικές επιστήμες(Φιλοσοφία, Θεολογία, Κοινωνιολογία...) αντιδιαστέλλονται προς τις θετικές.

Κάθετη γραμμή

Χρησιμοποιείται σε συνώνυμες λέξεις για να δώσει έμφαση και να διευρύνει την έννοια: ποιητικό/λογοτεχνικό.

Σχολιαστικά σημεία στίξης

Θαυμαστικό

Δηλώνει συναίσθημα και χρησιμοποιείται:

1. μετά από επιφωνήματα: Αχ! Το πάρτυ ήταν πολύ ωραίο.
2. μετά από φράση που εκφράζει θαυμασμό, έκπληξη, έντονο συναίσθημα: Τι όμορφη που είσαι! , Τι πλημμύρα κι αυτή!
3. για να δηλωθεί η υπερβολή σε κάποια ενέργεια: Μελετούσε 24 ώρες συνέχεια για να γράψει καλά στις εξετάσεις!
4. Για να δηλωθεί η ανησυχία, ο θαυμασμός, η έκπληξη, η αποδοκιμασία του συντάκτη ενός κειμένου(στον δημοσιογραφικό λόγο): Ο υπουργός Παιδείας υποσχέθηκε ότι θα λυθούν άμεσα όλα τα προβλήματα!
5. Για να δηλωθεί ο σαρκασμός και η αμφιβολία του πομπού: Λέει πως μιλάει άπταιστα οκτώ γλώσσες(!) . Το θαυμαστικό τοποθετείται μέσα σε παρένθεση.

Αποσιωπητικά

Χρησιμοποιούνται:

1. για να εκφραστεί ο προβληματισμός για κάτι : Άλυτα παραμένουν τα προβλήματα της παιδείας εδώ και πολλές δεκαετίες.....
2. για να δηλωθεί ειρωνεία ή αμφισβήτηση: οσυνεργάσιμος αυτός κύριος ούτε καν δέχτηκε να ακούσει το πρόβλημα μας.
3. για να εκφραστεί συγκίνηση: Κοιτάζοντας τις φωτογραφίες, έφερε στο μυαλό του τις παλιές ευτυχισμένες στιγμές... ..και ένιωσε πολύ παράξενα.
4. για να δηλώσουν κάποιο υπονοούμενο, το οποίο πρέπει να συμπεράνει ο αναγνώστης: Παρά τις έντονες αντιδράσεις του λαού η κυβέρνηση εξακολουθεί να εφαρμόζει σκληρά οικονομικά μέτρα.....
5. για να γίνει στιγμιαία παύση της ανάγνωσης, πριν από ένα στοιχείο στο οποίο πρέπει να συγκεντρωθεί η προσοχή του αναγνώστη: Φιλιά είναινα μοιράζεσαι τις χαρές και τις λύπες.
6. για να εκφραστεί η αδυναμία του πομπού να ολοκληρώσει τη φράση του: Τι παράξενη μέρα κι αυτή.....
7. για να εκφράσουν δισταγμό: Τα κατασταλτικά μέτρα ναι.....να υπάρχουν αλλά όχι να θεωρούνται πανάκεια.

Ερωτηματικό

Χρησιμοποιείται:

1. για να εκφραστεί προβληματισμός: Γιατί άραγε επιλέχτηκε η συγκεκριμένη λύση και όχι κάποια άλλη;
2. για να εκφραστεί προτροπή ή παράκληση: Μήπως θα έπρεπε όλοι να συμμετέχουμε περισσότερο στα κοινά;
3. για να εκφραστεί ειρωνεία: Τόσο ικανοποιημένοι είμαστε με την τρέχουσα πολιτική κατάσταση;
4. για πρόκληση ευαισθητοποίησης και συναισθημάτων: Δεν είναι καιρός να συνειδητοποιήσουμε ότι έχουμε τεράστια ατομική ευθύνη για όσα μας συμβαίνουν;
5. για διατύπωση ρητορικής ερώτησης.
6. για να προκαλέσει ενδιαφέρον και να προσδώσει παραστατικότητα.
7. για να εκφράσει την αξιοπιστία μιας θέσης ή την αμφιβολία: Η κατάλληλη επιλογή(;) την κατάλληλη στιγμή;

Εισαγωγικά

Χρησιμοποιούνται:

1. για να παρουσιάσουν τα λόγια κάποιου που μεταφέρονται αυτούσια: «Η δύναμη σου είναι το μυαλό σου» του είπε ο πατέρας του.
2. για να παρουσιάσουν παροιμίες, ρητά, τίτλους βιβλίων.....
3. για να δηλώσουν τη μεταφορική χρήση μιας λέξης ή μιας έννοιας: «Βόμβα» έπεσε εχθές στο χώρο της πολιτικής μετά την παραίτηση δύο υπουργών.
4. για να δηλώσουν την επανάληψη εκφράσεων που διατυπώθηκαν.
5. για να παρουσιάσουν λέξεις ή φράσεις που αποτελούν ειδική ορολογία.
6. για να περιορίσουν, να σχετικοποιήσουν ή να απαξιώσουν μια έννοια: Τα «οφέλη» από την ισχύουσα οικονομική πολιτική ήταν ελάχιστα.
7. για να χρωματίζουν με ειρωνική διάθεση μια λέξη ή μια έννοια ή να εκφράσουν αμφισβήτηση: Ο Ο.Η.Ε, ο «εγγυητής» της ειρήνης πρέπει να διαδραματίσει πιο ουσιαστικό ρόλο.
8. για να δώσουν έμφαση: «Σεβασμός στον άλλο» είναι η πιο σημαντική αξία στη ζωή μου.